

התמודדות משפטית עם איומי סייבר לכלי רכב "חכמים"

מחקר משותף של חיים ויסמונסקי ומאי הר-שי

(הצגה בכנס – גב' מאי הר שי)

מרבית כלי הרכב הנהוגים כבר כיום בכביש הם כלי רכב "חכמים" בדרגה כזו או אחרת של תלות במחשבים, במידע ממוחשב ובתקשורת בין מחשבים. המערכות ה"חכמות" מאפשרות לייעל את השימוש ברכב, לשפר את חוויית הנהיגה ואת ביצועי הרכב, אולם בצד הברכה והתועלת שבהן, טמונים במערכות אלה גם סיכונים של ממש. הקישוריות בין מערכות הרכב החכמות לבין עצמן ובין לבין האינטרנט עלולה לאפשר לפרטים/גופים חיצוניים עוינים להשיג גישה לא מורשית למערכות המחשב של הרכב, לשבשן או להרוס אותן וכן לקבל גישה לא מורשית אל המידע האישי האגור בהן. ניתן להניח עוד כי ככל שהטכנולוגיה מתקדם ותתפתח, וכלי הרכב יהפכו חכמים יותר בדרכם להיות אף אוטונומיים, ירבו איומי הסייבר על כלי רכב אלה, על משתמשיהם ועל עוברי הדרך האחרים.

מחקר זה מבקש לפתוח צוהר להתמודדות המשפטית-טכנולוגית עם הסוגיה המורכבת של איומי סייבר על כלי רכב חכמים, בשימת דגש על שוק הרכב הישראלי, על מאפייניו הייחודיים כשוק של יבואנים ולא יצרנים, ובשים לב לדין הישראלי הקיים הפרוס על פני נושאים כגון עבירות מחשב, הגנת סייבר וכן יבוא כלי רכב ושימוש בהם. המחקר מבקש לספק "ארגז כלים" משפטי וטכנולוגי למעצבי המדיניות בתחום הגנת הסייבר לכלי רכב חכמים ולספק הצעות ראשוניות לדרכים אפשריות להסדרה משפטית של הנושא.

המוקד המרכזי בהתמודדות עם הסוגיה צריך להימצא במישור האסדרה ומניעת התממשות הסיכונים (ex ante). כך, למשל, מוצע להטמיע תקינה בתחום הגנת הסייבר על כלי רכב חכמים; לבצע מבחן כשירות ("טסט") גם בהיבטים של הגנת הסייבר על כלי הרכב החכמים; לקבוע חובת ביטוח בחוק בגין נזקי רכוש הנגרמים מתקיפות סייבר שיכוסו, ללא קשר לזהות התוקף או לטיב התקיפה; לחייב את יבואניות הרכב למנות ממונה סייבר שיונחה מקצועית על ידי מערך הסייבר הלאומי; להקים מרכז לתיאום אירועי אבטחת מידע במשרד התחבורה אשר יהיה זמין לטיפול באירועי סייבר ובאבטחת מידע במגזר התחבורה בישראל.

בצד זאת, במקרה של התממשות סיכוני הסייבר, המחקר מנתח כיצד סיכוני הסייבר השונים כלפי כלי רכב חכמים מקימים עבירות פליליות שונות הקיימות כיום בדין הישראלי. עם זאת בשל מידת הסיכון להתממשות תוצאות הרסניות מפגיעות סייבר בכלי רכב חכמים, מוצע לבחון גיבושה של עבירה פלילית של חדירה לחומר מחשב בנסיבות מחמירות.